RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
2333

NAM THỨ MƯỜI BAI, — SỐ THỨ 2184 — NGÀY THỨ HAI 30 JUIN 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Một năm.	6$ 00	5$ 00	6$ 00	6$ 30	$ 60	12$ 00
Các lũng v	»	3$ 00	3$ 00	3$ 00	3$ 00	»
Các công-sở	»	3$ 00	3$ 00	3$ 00	3$ 00	»
Sáu tháng.	3$ 00	2$ 50	3$ 00	3$ 00	3$ 00	6$ 00
Ba tháng.	1$ 80	1$ 75	1$ 80	1$ 80	1$ 80	3$ 00
Một tháng.	0$ 80	0$ 60	0$ 80	0$ 80	0$ 80	1$ 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Rédacteur : 1 : [illegible]
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : HOÀNG-TÍCH-CHU
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LỢI

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Un emplacement de 3 lignes au commencement de la colonne, sur 0m 065 de large.
Une insertion . . . . . 0$ 30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 15 la c/m
Annonces judiciaires . . . . . 2$ la ligne
Annonces financières et légales. . . . . 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đàn bà nước ta ngày xưa

Trước khi nói đến đàn bà nước ta ngày xưa tưởng hãy nên suy xét cái lẽ giáo và cái phong-tục của ta xưa kia đối đãi với đàn bà thế nào.

Nước ta xưa kia theo học chữ nho, luân-lý và phong-tục của ta, cũng đều chịu cái ảnh-hưởng nho-giáo cả. Học thuyết nho thì chia loài người làm hai: dàn ông thuộc dương và đàn bà thuộc âm. cái gì cũng phải dương mà ức âm; qui dương mà tiện âm, trong sách nho có câu: « Dương tôn mà âm ti, dương xướng mà âm tuỳ », lại có câu: « Tẫn kế tự thần, dương gia chi tắc », nghĩa là gả mai gả sáng là cái triệu trong nhà suy-đồi tan-nát; khi con gái về nhà chồng, thì cha mẹ dặn: « Vâng chi nhữ gia, tất kính tất giới, vô vi phu-tử », nghĩa là con về nhà chồng, phải biết kính cẩn lo sợ, dừng trái ý người chồng, vì cái lẽ giáo như thế, rồi thành ra phong-tục, phàm công to việc lớn ở trong xã-hội, đều người đàn ông gánh vác, còn chức-phận của người đàn bà, thì chỉ loanh quanh ở chốn buồng the, coi nom thu vén công việc trong nhà; nếu người nào vượt qua cái phạm-vi ấy mà can dự đến việc ngoài, thì lại cho là trái với lẽ thường trời đất, mà là cái điềm trong nhà gặp suy sút tới nơi. Không những thế, lại còn đạo tam-tòng, thì đàn bà đã không có quyền chủ-trương việc gì, mà lại phải chịu nhiều luật phép rất là nghiêm-nhặt.

Ở xã-hội ta xưa kia, dàn bà chỉ được làm những việc rất là nhỏ mọn, ở vào cái địa vị rất là thấp hèn, người các nước thấy cái cách minh đối đãi đàn bà như thế, thì dễu cho là dàn bà Việt-Nam chịu một cái áp-lực rất nặng nề, ở trong cái khuyên sáo rất chật hẹp, mất cả cái quyền tự-do làm người, mà không được hưởng cái thú-vị sinh hoạt, chẳng qua chỉ là một bộ máy sản dục mà thôi!

Nhưng đó chỉ là những cái trông thấy ở bề ngoài đó thôi, mà kỳ thực dàn bà ta xưa kia vẫn được hưởng một cái hạnh-phúc rất là to, và ở trong xã-hội vẫn chiếm được cái địa-vị rất là tôn trọng. Trừ những người không giữ trọn đạo dàn bà, mất cái lòng tin cậy của chồng thì không kể, dàn bà ở trong nhà vẫn chiếm cái địa vị rất tôn qui, có cái quyền về gia-chính rất hoàn-toàn, chi phát một tay, xếp đặt tùy ý, không còn ai bắt bẻ kiểm xét gì, tuy việc gì cũng không được tự mình làm chủ, và không được dự đến việc bên ngoài, mà ở trong gia-đình, thì là một người nội-tướng, một vị chủ mẫu, thật được hưởng cái quyền chận chánh-tự-do. Những người nhờ có chồng hiền đạt, hay là có con làm nên, thì nào là mệnh-phụ, nào là tặng phong, trên triều-đình ân điển đã hậu, mà trong xã-hội cũng đều tôn sùng, gọi là bà nọ bà kia, tôn là cụ này cụ khác, cách xưng-hô lại là vê-vang. Đàn bà tuy không làm được công-nghiệp gì lớn lao ở trong xã-hội, mà lấy cái sang của chồng làm cái sang của vợ, lấy cái giỏi của con làm cái giỏi của mẹ, danh giá cũng chẳng thua kém gì đàn ông, thế chẳng phải là bình-đẳng là gì? Chứ tự-do sinh-hoạt, chứ nam nữ bình-quyền, mới thân-thập ở xã-hội ta độ vài mươi năm nay, mà trước kia dàn bà ta, kể về đường tinh-thần, vẫn thật là được có cái quyền bình-đẳng và tự-do, chớ có phải giam hãm bó buộc như dàn bà nước Ba-tư và ở các nước khác bên Á-đông xưa kia, cũng là chịu cái số-phận cực khổ ghê gớm, chồng chết phải chết theo như dàn bà nước Ấn-độ ngày trước đâu.

Ấy cũng vì dàn bà nước ta xưa kia, không có quyền tự chủ, và không được can dự đến việc ngoài, cho nên về đường giáo-dục vẫn thường hay sao nhãng, không cần thiết gì đến sự học vấn, để mở-mang tri-thức và rèn đúc tài năng, đó vốn phải chịu là một cái khuyết điểm cho nữ-giới. Nhưng cũng nhờ về dàn bà ta xưa kia đã có cái quyền tự-do chân chánh ở trong gia-đình và cái quyền bình-đẳng tự-nhiên ở trong xã-hội, mà lại vì lễ-giáo bắt buộc, phong-tục phỏng nhàn, e mất người dòm ngó, miệng thế cười chê, mà phải tự buộc mình vào trong lễ phép. Ca-rao ta có câu: « Phận dàn bà ngỡ là chơi, một ngày lăm tiếng muôn đời mất tai » cho nên dàn bà mình phần nhiều biết tự-trọng cái gia ngọc trắng gương trong của mình, mà khuyên bảo nhau đường ăn nết ở, biết giữ phẩm hạnh, biết hết trách-nhiệm, làm cho cửa nhà được êm thấm, chồng con được yên vui, gây mối hạnh-phúc cho gia-đình, vun nền phong-hóa cho xã-hội; mà những cái tai nạn dở dội vì dùng quá quyền tự-do, hiểu lầm chữ bình-đẳng đến nỗi vợ chồng ly-dị, nhà cửa tan hoang, thật là ít lắm.

H. T. B.

Au-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 27 Juin 1924

Ông Herriot với hai nghị-viện

Ông Herriot có tuyên-bố tại nghị-viện rằng ông vẫn giữ cái quyền tự-do về việc trú-binh trong hạt sông Rhur. Ông lại nói nếu nước Đức làm rắc rối, nước Anh sẽ hiệp lực với nước Pháp và Đồng minh hợp ý nhau về việc triệt quân bị ở nước Đức. Ông Herriot sẽ trù-tính cho cái vấn-đề trái-khoản sẽ giải-quyết một cách công-bình và sẽ bênh vực cái quyền-lợi của nước Pháp. Trước khi nghị-viện giải-tán, ông sẽ trình nghị viện biết công việc tại cuộc hội-nghị Londres.

Số chi-tiêu tại thứ-dân nghị-viện

Quan Herriot xin nghị-viện bỏ phiếu tỏ ý tín dụng hay không thì nghị-viện bỏ 456 phiếu ưng chuẩn các khoản chi-tiêu về hạt sông Rhur, và 530 phiếu ưng số chi-thu tạm thời về năm tháng.

Gió bão ở Mỹ-châu

Tin Cleveland Ohio. — Gió bão dữ-dội; thành Lorain bị tổn hại rất nhiều, 300 người chết, 1.5 0 người bị thương.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 và 28 Juin 1924.

Quan Herriot với nước Đức

Ngày bốn qua quan Herriot có nói với các đại-biểu Pháp rằng: Mọi việc bây giờ hay đỡ thế nào lắt nước Đức.

Báo *Petit Parisien* nói: Ông Herriot nói câu ấy muốn tỏ ý rằng nước Pháp cũng như các nước Đồng-minh, đã hết sức trù tính cho cái chương-trình Dawes thi-hành được và khôi phục được cuộc hòa-bình cho Âu-châu.

Nước Đức với các nước Đồng-minh

Các viên lĩnh-tụ các đảng quốc-dân là MM. Hergt và Hirpitz phản-đối, song chánh phủ nước Đức cũng trả lời xin ưng thuận các kỉ-ước trong bức thư Anh Pháp về việc kiểm-duyệt quân bị.

Tại các hạt trú binh

Chánh-phủ Pháp định rằng sẽ dùng một cái chính sách nhân-từ đối với những người thất bị trục ra ngoài các hạt trú binh. Đại-tướng Degoutte có nghị cho bãu hết các người bị trục-xuất được trở về. Những người bị án đều được hoãn.

Việc xử Ai-cập

Có người hỏi ý-kiến Zaghloul pacha về lời của Lord Palmoer tuyên bố về việc đất Soudan, thì ông nói: mấy lời ấy làm cho xứ Ai-cập rất không bằng lòng và làm cho nước Anh và xứ Ai-cập khó hòa mục với nhau. tại Caire nhân dân có đặt các cuộc biểu tình yêu-cầu cho đất Soudan được giao về quyền nước Ai-cập.

Tại cuộc hội-nghị lao-động quốc tế

M. Calandratti nói rằng nước Argentine sẵn lòng thi hành các khoản về việc lao-động. Ông khen công việc của sở lao-động quốc-tế. M. Cadallero mong rằng các đại-biểu của các nhà lao-động và các chủ thuê ở Nam Mỹ-châu tân thành cho sở lao-động quốc-tế.

Hai nghị-viện đối với tòa nội-các Herriot

Các báo có nói đến các lời e ất vấn của ông Hubert tại nguyên lão nghị-viện và của ông Klotz tại thứ-dân nghị-viện về các cuộc hội-nghị tại nước Anh và nước Bỉ. Ông Klotz có nhắc đến mọi lời của ông Macdonald tuyên bố tại hạ nghị-viện nước Anh, ông lại nói: việc thi-hành cái chương-trình của các nhà giám-định không có gì là trái với các điều-khoản trong hòa-ước.

Báo *Petit Parisien* có nói: ông Klotz xin nghị-viện ưng chuẩn các điều khoản đã định quyết trong các cuộc hội-nghị ngày 16 và 17 Juin. Báo *Petit Parisien* có nói: Ông Macdonald có nói nay điều-đình các điều khoản mới tưởng cũng không nên đề cho nước Anh chịu thiệt thêm gì nữa, vậy cái nghĩa-vụ ông Herriot cũng phải giữ gìn cho nước Pháp khỏi thiệt-thòi thêm mới phải.

Cavite, ngày 27 Juin 1924

Cuộc hội-nghị ở Londres

Tin Rome. — Các báo đăng tin rằng nước Ý nhận lời đều dự cuộc hội nghị ở Londres.

Hoa-kỳ với việc Âu-châu

Tin Washington. — Bộ thống-lĩnh nước Hoa-kỳ báo tin rằng chánh-phủ ấy ông Kellogg đều dự cuộc hội-nghị Đồng-minh ở Londre, để trông nom về các vấn-đề quan hệ đến Hoa-kỳ. và để xem xét công việc cho rõ đầu đuôi.

Các phi-hành gia Hoa-kỳ

Tin Calcutta — Các phi hành gia Hoa-kỳ khởi-hành ở Rangoon sang hôm nay, thì buổi chiều tới Chételgong.

Các phi-hành gia nước Anh

Tin Akyhale. — M. Mac Claren đã hay đi Rangoon.

MỘT CÁI DỊP CẦU RỘNG NHẤT XƯA NAY

Cái cầu sắt sắp dựng ở Sydnes (Úc-đại lợi-á) để nối thành Sydney với chỗ ngoại-châu-thành gọi là North Sydney dài 1.149 m 10. Cái dịp cầu chính bắc từ bờ bên này tây bể sang bờ bên kia rộng là 502 m 90. Xưa nay chưa có cái dịp cầu nào rộng như thế. Cầu New York, dịp chỉ rộng có 300 m. cầu Forth, dịp rộng 518 m. cầu ở Québec, dịp rộng 547 m.

SỐ NGƯỜI BỊ GIẾT Ở HOA-KỲ TRONG NĂM 1923

Bác sĩ Hoffmann, tính ra rằng trong năm 1923, có 10.000 người bị giết ở Hoa-kỳ. Cứ như biên-tổng-kê mới đây, thì từ năm 1922 đến giờ số phạm tội sát nhân tăng lên từ 9 đến 10 phần trăm. Mà trong hai mươi năm vừa đây tỉ số phạm tội sát nhân tăng lên gấp đôi.

Tự do diễn đàn

Sự lẻ bái

(Tiếp theo)

Phần riêng tôi, tôi xin vì một lẽ lòng thành tự bộc bạch sau đây: nói rằng âm làm sao, dương làm vậy cũng có lẽ phải. Phải là thế nào? *Âm làm sao?* ông giới tức là gọi là Ngọc-hoàng thượng-đế. Ngài coi quản muôn vật, Song ngài cao xa, không thể soi xét được kỹ càng từng phương, từng người, từng việc, cho nên phải có các bách-thần dưới quyền ngài, như là trong nhà có ông Táo-quân, trong làng có đức Thành-hoàng và các vị thổ-địa thần kỳ vân, vân, để soi xét nhân gian thiện ác, mỗi năm lại cử một đức Thành-hoàng tức là gọi là Đương-niên-hành-khiển, truy tùy ngài thi có các vị thần-ôn thần-tướng đi cứ soát, cho nên năm nào cứ đến mùa hè thì người ta hay làm một lễ trọng thể gọi là lễ cầu mát, còn các vị thần khác, (hàng-hà sa số thần) thì quanh năm sóc vọng, thần tiết nào cũng có. Sự chầm lễ bái như thế thật là có lòng mộ đạo, biết tôn kính thiên-địa qui thần cũng là làm tự bảo tồn quốc-túy, thật là đáng mừng, nếu tâm địa được quang minh thì các ngài trên đầu trên cổ cũng chứng giám hộ trì cho nước lắm. Nếu trưởng là quan xa, hẳn nha gần, động tỷ chạy tiền bạc, lễ tổng lễ tiễn cho nhiều, bụng chắc rằng lễ nhiều nói ngọt, các ngài cũng xiêu lòng mà bưng bịt giấu diếm sự tội lỗi, mà thu đơn mà lại thêm tội ó-my qui-thần nữa. Vì các ngài k ông dám giấu cho, mà cũng không thể giấu được. Vả lại, người ta thường nói: Thông minh chính trực vi chi thần, các ngài soi thấu đến tim gan con người ta, chứ lễ vật các ngài cũng không thèm. Đó là tôi ức-đạc mà tả ra việc âm như thế. Còn như dương âm quan đường cũng là quan cả. Song các quan âm so với các quan dương thì có khác. Các quan âm thì hết thảy đều là bực thông minh chính trực mà các quan dương thì cũng có quan thành liêm, lại có quan những lạm. Các quan thành liêm công bằng thì có nhân chính hay. Các ngài lo việc nước như việc nhà, trông coi dân như con đỏ. Dân đối với quan, qui trọng như cha mẹ, tôn kính như thần minh, mà lại có phần sợ hơn thần minh là vì quyền thưởng phạt của các ngài lại có nhãn rõ dết hơn quyền họa phúc của giới đất. Dân ngu dại nhầm nhỡ thì bảo ban dạy dỗ cho khôn ngoan. Đưa dắt dân khỏi lầm quẩn đường chông gai, cứu vớt dân khỏi chìm đắm nơi nước lửa, trông thấy dân kẻ nào vì ngu dại nhầm nhỡ, mắc vào lỗi lỗi thì xét thương, nhưng vì phép công là trọng niềm tây sá nào! Các quan nhân được như thế này, về sau tử-tôn hiển hách, kế thế công khanh, tưởng cũng không phải là không đáng. Một lòng vì nước vì dân, dương-công cất một đồng cân đã giá, các quan thanh liêm bấy giờ, tư hậu ắt làm thần minh, mà các đẳng thần minh bây giờ sinh tiền hẳn là các quan chính trực, xem như các đền miếu thờ bây giờ thì đủ biết, có phải thờ những bực trung-hiếu tiết-nghĩa thuở xưa đó không? Còn những quan tham lam lấy trái làm phải, lấy công làm thẳng, oan uổng kẻ dân, cứ ta nặng túi làm giàu cho nhà là được.

Những kẻ bỏ ruột cầu da, đem lễ quan để cầu được việc thì quan đã nhận lễ tất cũng e ấp chỏ cho ít nhiều, nghĩa là ăn của người, ủng hộ cho người, song cũng có thể ăn lậu được ít ưng lỗi nho nhỏ mà thôi, nếu hưng ác chẳng cứu, đối gian không đối mà phạm vào luật pháp trời trước giới khôn thoát, bấy giờ dẫu lễ quan bao nhiêu quan cũng không thể vì tiền mà bênh vực được. Âm mà quả có quan thì quyết không làm gì có cái thang quan tham những như thế mà lòm la những bậc thanh-liêm trên kia. Là coi các quan thanh-liêm có chỏ cho ít nhiều, thương dân như con, mà kẻ đã mắc vào tội lỗi, cũng không thể vì tình mà khoan thứ được, đến các quan những lạm cũng không thể vì tiền mà bênh vực cho được. Huống chi là đem lễ vật cầu thần thánh mà mong được phúc, chẳng cũng lắm lắm ru? chẳng cũng trái ngược lắm ru? thế chẳng đắc tội với qui t âu ru? Đức Không-tử có dạy rằng: Vi năng sự n ân, an năng sự qui, chính là lẽ đó. Còn như sự chết, tôi bảo tại số, cũng là nói liều, song nghĩ ra cho kỹ, thì cũng đến liều thế thôi. Xem người nào mà đã đến ngày tận số thì thuốc men cũng chết, vệ-sinh cũng chết, cúng cấp cũng c ết, thế nhưng ma nào ai là người đã biết được ngày nào là ngày tận số mà để vậy cho chết cho đành. Nữ câu: còn nước còn tát, ốm cốt p ải thuốc, thuốc phải tìm ốm cốt p ải thuốc, thuốc phải tìm tay danh-sư chuyên-môn, vì thuốc lắm làm chết người cũng thường có. lắm làm chết người cũng thường có. phải nên cầu thần (thuốc đã uống k ỏi hoạ không có lẽ nói lắm mà lấy ra được. Còn sự cầu cúng thì cũng nên, song dùng nên quá mê mà đồng cốt quảng xiên, phá chùa mãi miết.

Nói tóm lại thì giới đất thần thánh thật là chí nhân, chí đại, chí linh, chí tôn. Người ta phải nên tôn kính sùng bái một cách chí xh đáng, nghĩa là lễ vật thủy nghi, nay chỉ hương hoa cho thành khiết là đủ. Qui thần hưởng vu thành, cốt phải t ành, thành tất hữu thần, phải có khấn, kính như tại, kính thần như đã có, lại phải có thiện tâm nữa mới được.

Ai là người lòng thành, ai là người mộ đạo, tôi xin cùng với các ngài thắp hương dâng hoa mà cầu nguyện cho nước nhà:

Lạy thần, lạy thần, lạy vua, lạy mẫu, lấy chín phương giới, mười phương đất c ư phật mười phương, các ngài mở lòng từ bi quảng đại giáng phúc c o dân Việt-Nam biết đường cư xử đi-luân đạo thường, và cao giáng sinh n ững bực thông-minh tuấn tú để có thể t ua quát được tin-tuần văn-minh Thái-tây, thật là vạn phúc.

Mai-Bình

Ai trúng số công-thái?

Các số trúng trong các cuộc mở số công-thái Đông-pháp từ kỳ đầu đến giờ, vẫn còn nhiều số chưa đến lĩnh tiền về. Những số trúng giải 500 $ còn chưa lĩnh cũng nhiều, mà những số trúng giải 100 $ thì lại càng còn nhiều lắm. Điều ấy thật ai cũng phải lấy làm lạ. Không biết những người trúng số không rõ rằng mình có số được trúng mà không đến lĩnh, hay ngờ rằng cái số trúng của mình đã lâu ngày chưa lĩnh mà ngại là quá hạn không được lĩnh nữa chăng?

Vậy nay bản báo tóm xét lại từ kỳ mở số lần đầu đến giờ, xem những số nào còn sót chưa có người lại lĩnh, điều dặng đăng lần báo bắt đầu từ số báo ngày 26 Juin trở đi, để bà con tá kẻ gần người xa, ai có mua về công-thái thì nên thử soát kỹ lại các về của mình xem; nếu có số trúng thì cứ đem ra kho bạc mà lĩnh tiền về, không việc gì mà ngại rằng quá hạn.

Các lần số số :

(Tiếp theo)

Lần số số thứ tám (1er mars 1924)

Những số được hoàn lại 500 p. 00

19.996 28.594

Những số được hoàn lại 100 p.00

706	35.371	67.642	92.219
1.006	35.982	68.304	93.018
1.127	36.387	68.638	93.340
1.272	36.798	68.643	93.442
1.987	36.873	68.718	93.820
2.622	37.238	68.740	93.903
3.778	37.499	69.358	94.276
4.117	37.551	69.373	95.002
4.171	37.842	69.436	95.422
4.436	37.881	69.691	95.611
5.062	37.905	69.981	95.666
5.828	38.347	70.262	95.709
6.274	38.816	70.792	95.780
7.141	38.891	70.827	95.889
7.191	38.692	71.478	96.853
7.355	38.219	71.677	97.062
7.922	39.411	72.397	97.127
8.279	38.761	72.442	97.543
10.344	40.029	72.868	97.701
10.780	40.157	72.881	97.834
10.867	40.229	72.870	98.260
11.065	40.342	72.944	98.616
11.109	40.518	73.916	98.688
11.701	40.579	73.919	99.153
12.203	40.830	74.291	100.937
12.634	40.944	74.773	101.467
14.168	40.954	75.250	101.543
14.142	40.992	76.332	101.586
14.326	41.070	75.994	101.722
14.469	42.801	76.430	101.739
14.542	42.990	77.491	102.077
14.577	42.999	77.616	102.105
15.043	43.046	77.639	102.314
15.631	43.448	77.880	102.331
15.632	43.559	77.985	102.584
15.734	43.793	78.170	103.085
15.987	43.763	78.324	104.299
16.664	43.875	78.356	104.875
17.269	44.851	78.359	105.012
18.158	45.562	78.371	105.921
18.247	46.938	78.449	106.924
18.549	47.743	78.479	107.100
20.897	48.172	78.487	107.736
20.945	49.086	80.815	108.456
21.270	50.796	81.824	108.676
21.295	50.886	81.991	108.680
22.856	50.998	82.116	108.741
22.976	51.108	83.040	109.163
22.869	51.527	83.106	109.341
23.030	51.807	83.235	109.588
23.141	52.203	83.283	109.758
23.193	52.366	83.608	109.773
23.778	52.629	83.637	109.784
23.842	53.156	84.276	109.859
23.856	53.539	84.442	109.942
24.257	53.637	84.778	110.229
24.354	54.099	85.062	110.231
24.759	54.724	85.145	110.275
24.916	54.975	85.159	110.314
25.276	55.256	85.269	110.353
25.566	55.429	85.386	110.425
25.572	55.883	85.858	110.919
25.954	56.807	85.883	111.754
27.592	56.844	87.074	111.768
27.617	57.493	87.227	112.268
27.869	57.065	88.053	113.000
29.451	57.770	88.086	113.350
29.701	57.867	88.081	113.635
29.996	58.234	88.175	114.528
30.252	58.410	88.595	114.928
30.457	58.560	88.976	115.522
30.586	59.167	89.355	115.836
30.606	59.425	89.759	115.895
30.966	61.279	89.842	116.003
31.019	62.466	90.046	116.486
31.247	62.634	90.134	116.548
32.815	63.475	90.209	117.542
33.097	64.394	90.389	117.587
33.118	64.778	90.412	117.993
33.614	64.968	90.485	119.926
33.660	65.032	90.702	119.951
33.945	65.161	91.097	120.551
34.093	65.490	91.125	121.912
34.921	65.847	91.245	121.923
34.932	66.539	91.391	121.993
34.997	66.618	91.562	122.265
35.160	67.560	92.173	122.340
35.285	67.592		

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc tiễn thọ

Của Nhó-ruj-Quyên sưu-tầm

MMDLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Xây đắp từ xưa đức Lý-tông,
Bốn dặm đan-xa lừng vách Khổng
Đôi triều ương khói ngát tuần Rồng
Rửa trong nước Hán chan chan nhỉ,
Sáng tỏ trăng tàu giải dệ Nùng.
Nào Á nào Âu phong-tội mới,
Đạo ta xin giữ biết bao cùng.

Đam-hữu-Xương
Làng Hoa-bình, Hưng-yên

MMDLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu lưu truyền với núi sông.
Nùng Nị dấu xưa nền cột vững.
Thành hiền tượng cũ khói ương nồng
Bia Lê đã khắc danh còn đó,
Gác Lý vàng tô nét chửa bong.
Nền-tảng quyết-truyền gây cội gốc,
Cần đai sắc sở thói hoa-phong.

Nguyễn huy-Quỳnh
Làng Quan-nhân. Hà-đông

MMDLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phong cảnh đâu bằng miếu Giám [không.
Kiết tinh trước đền dòng nước Nhị,
Tổ vương sau gội giải non Nùng.
Kia bia tiến-sĩ tên còn rõ.
Nọ lối tiền-tu dấu vẫn phong.
Văn Lý gây truyền cây cối lại,
Đời đời hương khói xiết bao cùng.

Nguyễn-đức-Lợi
Phố phủ Hoài-đức, Hà-đông

MMDLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trăng miếu xưa nay đạo kính sùng.
Lộng lẫy tường hoa soi nước Nhị,
Vững vàng bia đá đội non Nùng.
Nền xây ấn ngọc lâu chưa mọc,
Cột đựng cương-thường giờ chẳng [trung.
Bút nhoàm mào hoa vui tả cảnh,
Càng tô thêm đậm thắm đầu nho-phong

MMDLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh đạo xưa nay đốc một lòng,
Miếu cũ lình bày nghiêm nước Nhi
Tường cao ân dụng bút non Nùng.
Gió mưa từng trải trời Âu Á,
Nền nếp còn in cõi Lạc-Hồng.
Phong-cảnh khác nào Đông lỗ nọ,
Hỏi người học-giới biết đây không.

Đặng-hi-Thái
Làng Khánh-trạch, Thanh-hóa

MMDLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Học tổ trì tôn vẫn đốc long.
Mấy tượng thánh hiền còn vẻ rạng,
Một sân thi lễ chửa rêu phong.
Đào tuôn hóa-vũ miền Nùng Nhị,
Rực rỡ kê-tinh cõi Lạc Hồng.
Thuở nọ Doanh Tần cơn lửa trám,
Hãy còn bích lập với non sông

Đặng-văn-Hanh
Làng Khánh-trạch, Thanh hóa

MMDLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vẫn nguy nga đạo vẫn cung,
Các sáng Khuê-văn nền chữ tốt,
Tường cao Tinh đẩu bóng giăng trong
Mở quang mây tỏi trời Nam Bắc,
Gầy hết cây gai đất Nhị Nùng.
Cảnh tượng dài lâu cùng kỉ vận,
Trải xuân sang lại lại thu đông.

Vũ-xuân-Mai
Phố hàng Buồm. Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	29 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ ba 1er Juillet 1924
S. Reine

Âm-lịch

30 tháng năm, năm Giáp-tí
Ngày Tân-tị
Bành Kim, Sao Trấy, Trực nguy
Kỵ : Tác-tường, Xuất-hành
NGHI : Tế-tự, Tài-y, Tài-chủng, Mục-đường, Chúc-đo.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 32
—	nhì —	8 72
—	ba. —	7 97
Thóc.	—	5 50
Bắp ngô.	—	5 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 29 Juin 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 70 và 9 f. 65 kể từ ngày 30 ỷ;

Tin tàu. — Tàu *Compiegne* khởi hành ở Marseille ngày 26 Juin 1924 đi Hải-phòng,

Đường mác nghiện. — Đường số 13 là đường Thái-nguyên đi Tuyên-quang ở kilomètre 16 + 800 hiện đang xây cầu cống, vậy các xe cộ cấm đi lại từ ngày 30 Juin đến 14 Juillet 1924.

Kẻ hung thủ ở Quảng-đông là ai ? — Về điều đó thì việc tra xét tại Quảng-đông vẫn chưa tìm ra mối, và cũng chưa thấy gì có thể cho là đích xác được, còn chính-phủ Trung-hoa có hỏi báo quân Trung-hoa thì cứ nhất quyết là người Việt-Nam.

Cứ theo như báo *Courrier d'Haiphong* vừa rồi thì một tờ báo Trung-hoa là *Isien-Chian* có đăng tin của một người gởi đến nói rằng kẻ hung-thủ là người Việt-Nam. Cứ như báo *Hsien-Chian* thì người gởi tin ấy là một người cách-mệnh Cao-lí đã biết việc âm sát ấy từ trước. Người Cao-lí ấy nói rằng kẻ hung-thủ đã theo quan Toàn-quyền sang Nhật, sang Bắc-kinh, sang Hương-cảng, mà chưa gặp dịp, đợi đến lô giới ngoại-quốc ở Quảng-đông nó mới hạ thủ. Tên kẻ hung-thủ là Fan-hung-Tai, 30 tuổi. Người Cao-lí lại gởi cho nhà báo Trung-hoa một tờ tuyên-cáo của Fan-hung- sĩ đính xong việc là đem yết.

Quan đại-úy Bernard đã trở về. — Quan đại-úy Bernard ở Hongkong đã xuống tàu về Haiphong lúc 1 giờ sáng 29 juin.

Hội-đồng chính-phủ. — Hội-đồng chính-phủ kỳ thường-trực đã họp sáng hôm nay khi 9 giờ tại phòng Khánh-hạ phủ Toàn quyền, do quan Toàn-quyền Merlin chủ tọa. Trong các vấn đề xét thì có những việc này :

Việc làm hợp đồng với công-ty máy nước máy đèn thay cho M. Paumier về việc trưng điện tại Dalat ;

Duyệt-y tờ nghị-định quan hồng-sứ Bắc-kỳ định các khoản thuế chợ tại thành-phố Hải-dương cùng các khoản ngoại-phụ thêm vào thuế chính ngạch trong tỉnh ấy và định các thuế xe tay cho thuê mỗi tháng là một đồng ;

Việc làm hợp-đồng mua 2 000.000 chai 75 centilitres để đựng rượu tỉ cho Bắc-kỳ và phía Bắc Trung-kỳ, vân vân.

Quan Phi-cơ Thiếu-tá Glaize bị thương. Quan Thiếu-tá Glaize chánh đội Pai-cơ Đông-pháp khi hạ xuống Haon thì máy vướng phải dây điện-báo, rơi xuống đất mạnh lắm bị sụt vào cát, nhưng không đỗ

Ngài bị thương ở mặt nhưng xem ở ngoài không nặng lắm. Quan thầy thuốc Đông-hới đã đến Raoa chữa và đưa về Vinh.

Các nhà phi tướng Anh tại Hải-phòng Độ rày Bắc-kỳ ta được tiếp các phi-tướng các nước luôn. Thoạt tiên thì phi-tướng Pháp, rồi đến Mỹ, rồi đến Bồ-đào-nha, bây giờ đến phi-tướng Anh ở Bang-kok sang. Chiều hôm qua khi 4 giờ 30 đã tới Thượng-lý gần Haiphong. Đến 1er juillet này lại bay đi Hongkong.

Tuần dương hạm « Ohio » từ biệt Saigon. Tuần dương hạm « Ohio » của Nhật đã biệt Saigon ngày 29 Quan Thống-đốc Nam-kỳ có điện rằng những cuộc hội mừng tàu Nhật được hoàn-hảo và rất là thân ái, không xảy ra việc gì cả.

Muốn bán các đồ đạc: tủ sách, bàn ghế bảy buồng ăn, buồng khách, tủ sắt « Verstaen » vân vân.

Hỏi tại số 34, đường Henri Rivière, Hanoi.

Hội chợ Hanoi

Các gian hàng bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet 1924.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thu đã mở cửa Bắc đầu hôi-tinh :
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tenon Fer, Rauet Casablanca Port-Said Ai-cập Huế.
Ngoại-khoa, hà-tinh, chữa mắt và các trở bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng : giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32, GIÁY NÓI SỐ 236
3018.

Việc dâng đồ ở bến Trèm. — Trong số báo trước bản quán đã đăng việc rủi-ro thảm thương này rồi, nay lại tiếp được một bài của một nhà độc báo nói rõ hơn, vậy xin đăng như sau này :

Hồi 10 giờ sáng hôm 26 juin vừa rồi, một chiếc thuyền vận bề dài ước 1 thước 50 phân tây, chở hơn 40 người vừa đàn ông, vừa đàn bà và hơn 2 gánh vật nặng vừa gạo, đã đầy tới xấp-xỉ mạn thuyền, thế mà đã thôi đâu, khi ròng lên khỏi bãi Đại độ để sang bến Trèm, người gọi đáp, mụ lái đò lại quay thuyền ghé vào đáp thêm một người nữa, đến nỗi đầy quá đi ra khỏi bãi độ 3 ngọn sào, nước chao vào đầy thuyền đầm ngay lập tức. Ở đầy lại không có chiếc thuyền nào, mãi đến lúc ở chỗ bến đem thuyền ra cứu thì chỉ vớt được có 7 người, còn hơn 30 người trôi mất vẫn chưa tìm thấy xác.

Ở bến đò này vẫn là một bến khách đi lại rất đông, tuy vẫn có 2 chiếc phà, nhưng lỉ khi chỉ khách bộ hành, chỉ khi nào chở xe ô-tô thì mới cho hành khách đi kẹ mà thôi, tức như độ nay nước sông lên, dòng ngập, xe ô-tô không đi lại được đã 2 tuần lễ, thế mà thấy thủ chỉ buộc phải ngồi chơi, khách bộ hành đông đến đâu cũng không chở, họ lại cho vợ con chở đò khách lấy tiền. Đò chở họ lại cứa từng lượt, cho nên đến lượt người nào ở đầu đây đến đâu họ cũng vẫn tham, nên khách thấy thuyền đầy không đi, muốn xuống thuyền khác, thì họ không cho thuyền khác chỗ, nên ai cũng muốn được việc, đầu thấy đầy mà vẫn đi liều, tức như cái thuyền đầm đã nói trên này, thuyền đã bé, chở lại đầy, mà chỉ có một mụ đàn bà chống lái (mụ này cũng là vợ tên thủy thủ) lúc xếp đò, nhiều người đã thấy đầy không cho thuyền khác chở, bởi vậy mới sẩy ra sự rủi ro ghê gớm này, chỉ vì chúng no thảm tâm nhỏ mọn hại bao nhiêu tính mạng, tan nát bao nhiêu gia-đình, nghĩ thật đáng nên ức giận. Việc này kỳ-giả thực đã mục kích tình-hình. Vậy bày tỏ mấy lời, nhờ quí-báo đăng cho họ may thấu đến tai quan trên, để trừng-trị những tên thủy-thủ ngồi ăn không ấy, và sức giao cho các làng sở-tại lấn đò phải quản đốc những thủy-thủ các phà, còn những thuyền chở cho thật vững chắc và phải chở có chừng hạn, không được quá tham như thế thì họa may sau này có đỡ được những sự rủi ro ghê gớm như trên đã nói vậy. Một người đi đường.

Kỳ thi tham-tá phó-thông. — Kỳ thi tham-tá hạng nhất mở trong tháng tư năm 1924 nay đã biết những viên-chức có tên sau này trúng tuyển :

MM. Ng-lập-Lê, thư-ký hạng ba ngạch các tòa Sứ Bắc-kỳ tổng sự tại phủ Toàn quyền.

Phan-ngọc-Trinh, thư-ký hạng nhất ngạch phủ Thống-đốc Nam-kỳ.

Ng-đang-Liêng, thư-ký hạng nhì ngạch phủ Thống-đốc Nam-kỳ.

Ng-hữu-Dương, thư-ký hạng tư ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ.

Ng-hữu-Thọ, thư-ký hạng ba ngạch các tòa Sứ Trung-kỳ.

Nghị-định bắt các nhà phải đeo thẻ hay là mê đay cho chó nuôi. — Đạo nghị-định quan Thống-sứ ngày 31 Mai vẻ việc bắt các nhà ở trong địa-hạt thành-phố Hanoi, Haiphong và Nam-định, trong huyện Hoàn-long (Hà-đông) và Hải-an (Kiến-an) phải đeo thẻ bằng kim-loại khắc tên chủ hay là đeo mê-đay cho những chó nuôi mà bản-báo đã nói trong một số trước thì nay đã thấy yết thị ở các nơi,

Xin nhắc độc giả nhớ rằng hạn trong 30 ngày kể từ khi nghị-định ấy đem yết rồi thì phải thi hành.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Từ ngày chủ nhật 29 Juin đến ngày thứ ba 1er Juillet 1924

BILL BOCKEY BỐI HÀNG CƠM
Buồn cười vỡ bụng

CÁC CHUYỆN BÍ MẬT TRONG RỪNG RẬM
Phiêu-lưu tiểu-thuyết rất vui 2 hồi
Trong lúc nhảy có các thú dữ ở Phi-châu

Hồi thứba, chia làm hai phần
MỘT TIẾNG KÊU TRONG CHỖ TỐI TĂM
Hồi thứ tư, chia làm hai phần
CÁI HẦM HANH HÍNH
Thời-sự GAUMONT
Lúc 6 giờ... Sau hồi thứ ba, phim CÁC CHUYỆN BÍ MẬT TRONG RỪNG RẬM thì chỉ diễn

Ngạch Học-chính. Có Trịnh-thục Oanh đỗ tốt nghiệp trường Nữ-sư-phạm bổ tro giáo thực thụ hạng tám nay đổi bằng Thành-chung Pháp-Việt thì được thăng nữ giáo-học hạng tám.

M. Ng-v-Ý huyện trợ-giáo tập sự tại Lan-đình (Yên-báy) nay phải bỏ chức vì tuổi già công việc của mình.

M. Chu-v-Duyệt, công-trường (contremaître) tại trường kỹ-nghệ Sơn-tây phải bãi chức vì trễ nải công việc.

Quan viên hay có dâu ? — Xưa nay thường nghe nói có dâu xứ nhọ của quan viên, mà nay lại nghe nói có chuyện quan viên xứ nhọ lắm cho nhưu thì cũng lạ thật. Câu chuyện mà trong báo đã đăng vẫn tắt ở số thứ năm trước là chuyện xảy ra ở xóm dưới (đường Huế chứ không phải Thái-hà). Ở xóm ấy hay có làm chuyện thật lắm. Hết chuyện cô dâu bỏn cái nhẫn mặt của quan viên, lại đến chuyện quan viên bỏn áo của cô dâu, bây giờ lại đến chuyện quan viên bỏn [illegible] của nhau.

Số là lửa đó một thấy thủ quỹ của một tiệm bán mũ một người bạn thân làm *chauffeur* xe máy của một quí-quan trong thành-phố đi mất. Người *chauffeur* này lại dắt ba bốn người bạn đồng nghệ nữa cũng làm *chauffeur* đến chia vui. Trong khi ở nhà chị em, ông chủ tiệc chốc chốc lại rút ví ra trong tài ra đây những bạc giấy, khiến cho cả tọa đều phải trầm trồ.

Được một lúc, một quan viên ra về trước, người chủ đã có ý soát lại áo mình treo trên mắc thì tiền vẫn thấy nguyên. Được một lúc nữa lại ba quan viên nữa ra về. Sau khi đã bắt tay *mốc-xi, ô-rơ-voa, bông-soa* rồi, quan viên chủ tiệc lại soát tài mình lần nữa thì thấy cái ví đã biến đâu mất từ bao giờ rồi, liền đuổi theo mà hỏi có nhận cả mà các chị em có mặt trong bữa cơm không thì không ai nhận cả mà các chị em có mặt trong bữa tiệc cũng đều nói là không biết cả. Vậy thế thì ai bỏn ? Quan viên hay cô dâu ?

Bởi vậy mà người mất của đi đem tình Cảm.Chưa tỏ sở Cảm xử ra làm sao.

B. lai cảo

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng trị xử những việc sau này :

Bẻ trộm ngô và hành hung. — Lý-trưởng Ng-v-Chong và hương-trưởng Hoàng-v-Cả tức Bùng ở làng Đồng-nhân thuộc thành-phố Hanoi bị thưa là đưa người nhà đến đồng làng Lạc-trung bẻ trộm lúa ngô và đánh người chủ cùng ngô tên là Ng-ngọc Đảm bị trọng thương là việc đã đăng thứ hai trước. Nay tòa xét xong, tuyên án phạt lý-trưởng ba tháng tù án treo và 100 quan và hương trưởng 2 tháng tù án treo và 50 quan về tội đánh người bị thương và tha cho tội bẻ trộm lúa vì không đủ chứng cớ. Còn những người bị kiện khác thì được tha vì xét là vô tội.

Vô ý làm chết con người, — Ng-thị-Huệ ở vú giữ con cho M. Miège là lục-sự ở tòa án. Một hôm không trông nom đứa trẻ để nó ngã vào đèn cồn bị bỏng rồi cũng không nói gì cho chủ biết cả, ở nhà lại lấy nước muối sát vào. Đến khi chủ biết thì đã quá rồi, không thể chữa được nữa. Tòa phạt Ng thị-Huệ 2 tháng tù án treo.

Án cắp và chứa thuốc phiện lậu. — Ng-văn-Năm, tức Cả Chữ đi do bắt được một cái *va li* thuốc phiện lậu của người đi buôn ở đường, liền thông với vợ là Vịnh-thị-Loan đem vào nhà Trần-thị-Cây làm cu-ly mở *va li* ra lấy mất 5 bánh nhựa đem giấu đi, còn một bánh thì đem trình sở Mật-thám. Hỏi thì hai vợ chồng tên ấy khai rằng khi bắt được va li thuốc thì có gọi Trương-đình-Bích là mật-thám đến để đi trình thì người mật-thám ấy lại bảo mở ra lấy 5 bánh chia nhau. Tòa phạt Cả-Cửu 2 tháng tù, Thị-Loan 15 ngày tù, Thị Cây và Trương-đình-Bích mỗi tên 100 quan. Còn khai người mật-thám nữa cũng bị thưa là chứa thuốc phiện lậu thì được tha vì xét ra không đủ chứng cớ.

Đầy tớ bất lương. Ng thị-Cúc ở với một người tên là Hoàng-thị-Hợi ăn cắp một cái vé cầm đồi hoa tai vàng của chủ, đem bán cho Đỗ-thị-Am bán hàng áo cũ tham rẻ mua cái vé 2 đồng rồi lại đem bán cho một người khác lấy 7 đồng. Tòa phạt Thị Cúc 2 tháng tù và thị Am 100 quan.

Dùng thẻ của người khác. — Đặng-v-Tinh gác cửa, phải phạt 2 tháng tù án treo về tội dùng thẻ của người khác.

MỞ THÊM LỚP HỌC

Từ 1er Juillet 1924 này trở đi, trường Pháp-Việt LIÊN-ICE ở sau phố Ngõ-trạm (rue Bourret) sẽ 4 sẽ mở thêm mấy lớp học (1re année, 2e année, dạy toàn Pháp-văn), lớp thi vào trường Bảo-hộ và trường Sư-phạm (dạy Pháp văn và các khoa thiết-yếu) cho học sinh kịp thi vào các trường ấy, do các vị giáo-sư trong học đảy.

Ai muốn học thì các lớp gửi đơn đến cho ông Cường-giáo bản trường tử nay.

Còn các lớp sơ đẳng tờ đồng fu đến đại tập đến nó dạy trong vụ nghỉ hè một ngày một buổi, còn nhiều chỗ nhận cho học-sinh.

Lại xây mở thêm một trường phụ ở Route de Huế, gần chợ Bưởi.

Trường Liên lớp tại cáo.

Cuộc du-lịch vịnh Hạ-long ngày 12, 13, 14 Juillet 1924. — Bản-báo

tiếp được bài sau nay :

Trong báo *Trung-bắc* ngày 14 juin 1924, số 2171, tôi đã đăng cái hành-trình cuộc du lịch Hạ-long, thì giờ đi về chơi bời không đổi gì cả, duy có tiệc chơi đêm hôm 13 juillet thì trước nói chơi ở gần một quả núi ở ngoài bể thì nay định chơi ở Hongay, là vì vui chơi ở ngoài bể thì chỉ riêng cho khách du-lịch, mà chơi ở Hongay thì các anh em ở miền ấy đến được dự cuộc chơi cả. Cuộc vui chơi đêm hôm ấy thì có : cuộc họa đàn, cuộc chiếu bóng cinéma giữa giời, cuộc hát như là hát quan họ, hát đò đưa, kể chuyện giọng bổng mạc sa mạc, và đốt cây bông, đốt thuốc xanh đỏ và thả đèn giời, v. v. các cuộc vui chơi này toàn là ở dưới nước cả, bốn cái canot và mấy cái thuyền con nữa, cũng như ở trên tàu toàn kết là treo đèn kéo cờ cả. Cuộc vui chơi đêm hôm cũng như ở trên tàu toàn kết là treo đèn kéo cờ cả. Cuộc vui chơi đêm hôm ấy thì có : cuộc họa đàn, cuộc chiếu bóng cinéma giữa giời, cuộc hát như là hát quan họ, hát đò đưa, kể chuyện giọng bổng mạc sa mạc, và đốt cây bông, đốt thuốc xanh đỏ và thả đèn giời, v. v. các cuộc vui chơi này toàn là ở dưới nước cả, bốn cái canot và mấy cái thuyền con nữa, cũng như ở trên tàu toàn kết là treo đèn kéo cờ cả, bà đã kỳ nhận dự cuộc và người nào đang muốn dự cuộc với chúng tôi, thì trong ngày 1er, 2, 3 juillet ai chưa đưa tiền thì xin đưa tiền lại cho tôi.

Quan chánh mỏ than tổ ý muốn cho khách du xem mỏ Campha nữa, nếu còn thì giờ thì ngài lại cho phép đặt riêng một chuyến xe lửa đưa đi xem các mỏ ở miền ấy nữa, song đến hôm ấy tôi mới dám quyết-định được. Cuộc du-lịch này thật là «Exhibition gia đu son thủy nguyệt »....

• Lê-ngọc Diễn tức Hỏa.

Thăng-hàm. M. Vũ-đình-Hòe, tăng thất phẩm văn giai, thừa-phái hạng nhất về bưu nay được đặc cách 8 tháng chánh thất phẩm văn-giai.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán lẻ, mỗi hộp hai mươi	0i

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN ĐIỆN THẮP TRONG NGÀY 14 JUILLET

Công ty Điện-khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng số đèn của các công sở lấy để thắp trong ngày 14 Juillet này hiện đã nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn điện, mà nói sau ngày 10 Juillet 1924 thì công-ty không thể cho được, vì sức máy của công-ty có giới hạn.

Muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.

THI BẰNG SƠ-HỌC

Tôi có lời cám ơn ông Nguyễn-huy-Xương đã dăng báo mách bảo con ai đi thi bằng sơ-học muốn bổ sức nên ăn cao tốt ở hiệu **QUÉ-LÂM**, *số 42, phố* **Phúc-kiến**, *Hanoi, là một hiệu chuyên bán sâm quế thục cao giá dụng và các thứ hoàn tán* **thuốc gia truyền** ; *tôi theo lời ông mua cho cháu ăn thì quả thấy lại sức, nhờ trời đã thi đỗ, rất cám ơn ông.*

NGUYỄN-VĂN-SĨ lai-cảo

HỎI
CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate d'ammoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BÀ CHƯƠNG
(Hiệu Đức-chí MORTIER)
HANOI

Xe thồ tả. — Không ngày nào là sở tuần-cảnh không bắt được vài ba chục cái xe sắt trái lệ tuần-cảnh, là cái thì gần hư hỏng, cái thì bắn tiu quá, xét ra có 1 hai cho công-chúng, bắt đem về sở, để các chủ xe có chữa lại hoặc có thay đổi thì mới cho chạy. Như ngày hôm nay số xe đổi tuy ấy bắt được cả thảy là 35 cái.

Bị cướp giật. Trần v-Biện là cai cu-li ở Tuần-nguyên về Hanoi, trợ tại phố Pháo kiến số 43, có trình rằng bị kẻ cắp giật mất cái ví đựng 37 đồng bạc giấy và cái thẻ thuế thân.

Một cái tử-thi. — Sáng 28 vừa rồi người ta thấy ở trong một cái khe ngoài bờ sông, ngay trước nhà thương Đồn-thủy trông ra, có một cái thây đàn-bà, xét ra tử-thi ấy là một bà lão 65 tuổi tên là Ng-thị-Chế, quán làng Cơ-xá Nam trong kỉ đi đồng mà ngã xuống đó. Sau khi phái người đến khám xét, sở Cảm đã cho phép đem chôn.

Đạp đổ cửa. — Sở Cảm đã làm tờ trình sở quan Bin về việc một người lính Tây, thuộc về đội linh cối xay, lấy chân đạp đổ cái cửa nhà số 47 ngõ Cửa-đông là nhà Nguyễn-thị-Nghi ở.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một cái ăn mạng. Vào khoảng 10 giờ sáng tự bảy 28 juin, ở đầy nhà chéo phố Jules d'Abbadie có xảy ra một cái ăn mạng bởi sự ghen tuông mà ra, là thị Khuyên tức Các bị bỏn nhát dao của người chồng cũ tên là Ng-v Đức đâm chết mà ngay lúc ấy tên Đức cũng định tự xử lấy mình nên tiện đao đâm ngay vào cổ, nhưng không chết, nay nằm chữa tại nhà thương. Việc này theo dư-luận với lời cung khai của tên bồi quyền anh rằ vẫn là Phạm v-Tạo thì hai bản thuận, nên Đức rước cả bà và hai em gái thị Khuyên về nuôi. Được vài năm thì Đức giận nhau với chị, xin tới ở không làm nữa, rồi lên Bắc-giang làm cai phu Lục-lộ, nhưng vợ vẫn còn làm với bà đảm ở Tân-yên. Thợ đi tỉnh về tỉnh ý vẫn đảm thắm. Một hôm Đức nhận được thơ của vợ nói bị trật xi tai đã hồ ngã, bèn xin phép về chơi rồi đó là mới rõ rằng vợ nghe bà uống thuốc trôi thai để theo chồ đi Tây. Nhưng mà sau này Đức xét ra cũng không phải thế, vì ít lâu Đức được tin rằng vợ, em vợ và bà ngoại không ở Tân-yên mà dọa đi đâu cả rồi. Từ đấy Đức lấy làm buồn bực, hết tìm tỉnh nọ đến tỉnh kia cũng chẳng thấy tăm dâu cả. Đến sau phong-thanh người ta nói vợ ở Hải-phòng thì cũng xuống tìm, nhưng rồi đi lân-yên nói chuyện cơ bỏ vợ biết. Bỏ vợ bèn viết cho mấy chữ để biết. Bỏ vợ bèn viết cho mấy chữ để bắt vợ về, nên ngày thứ năm trước Đức tìm ra vào nói với tên Tạo để đón vợ. Tên Tạo nói khi gặp thị Khuyên thì bấy giờ thị ốm nặng, phải cơm thuốc mất mấy tuần mới khỏi, sau thấy thị nói không có chồng cho nên Tạo lấy làm vợ, nếu nay muốn đón về tất phải trả lại các phí tổn trước là năm chục bạc. Chúng cãi lu, nhưng lại nói vì sự đi tìm kiếm đã lâu ngày, nên tiền lưng không sẵn, thì xin viết văn tự làm bằng, sau về Bắc-giang lo liệu đủ số sẽ xuống bản tạ. Tên Tạo k ông nói gì thì thị Khuyên bèn nói gại đi, việc lễ rằng hai bên không quen biết nhau, thì viết văn tự thế nào được. Đức nghe thị nói đoạn, gắn lên, đứng dậy ra ngay, rồi đi trình sở Cảm.

Ngày hôm sau là hôm thứ bảy vừa rồi, Đức lại đến nhà người c ông sau để từ tạ lẫn nữa xem sao, nhưng đến thấy tâm hình đâu, đến sau hỏi tuổi đứa bé ở chung nhà một hào bạc để nó chỉ giáp buồng thị Khuyên (vì nhà ở chung có ngăn buồng) thì bấy giờ thị Khuyên mới ngủ dậy, còn tên Tạo đi đâu vắng. Đức bèn lấy lẽ phải trái dỗ vỵ, thì mụ kia đã không nghe, lại tru tréo và cho hắn vào cưỡng đám. Hắn nghĩ là mắc mưu nên rút dao định tự tử chứ không có ý giết thị

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*),

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy cẩn-thận, 15 nhân-kính
mặt sứ kim số chữ dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Beri, — HANOI

Thuốc thoa Cadum
để trị
các bịnh ngoài da

Không có thuốc nào trừ các chứng bịnh ngoài da cũng là trị lành ghẻ chóc trên da đâu con mít, hiệu-nghiệm cho bằng thuốc dán Cadum. Thuốc để thoa xức hay lạ, làm cho kẻ đau đa, nhọt, ghẻ, đặng yên ổn trong mình ăn ngủ được như thường. Thuốc thoa vào thì hết nghứa liền, có gài da rất rao, phỏng, súng hư cùng hết, lành mạnh liền. Dùng thuốc thoa Cadum còn trị khỏi nhiều sự đau đớn khác nữa, nhưng là : cơ shi, da ửng đỏ, mục, nhọt, nổi phong, ghẻ chóc, tróc da, tróc vảy, nứt da, trầy trụa, chảy máu, có lát, có mủ, bị đức tay đức chân, phỏng lửa, bị vật đốc chích cắn, văn, vân.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chu không như có mấy thứ thuốc về những bình la, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn mà không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

號正泰金
茶名子獅

Thưa các ngài,

Chúng tôi mở ra tại Haiphong, Hanoi hai cửa hàng đều được các ông bà có lòng quý hóa chiếu-cố cho nhiều, lấy làm đa tạ lắm.

Nay bản chủ nhân tựa lòng quý-hóa mà hết sức kể cứu về các thứ trè lại thật là hơn cả các hiệu khác, không giám nói lấy hay, xin mua về thử, so-sánh thì đủ rõ là các hiệu khác còi kém xa.

KIM-THÁI

HAIPHONG: Số nhà 140, P. ố Khách, Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 3, Phố ... N. ...
Télép. ... 430

HIỆU
MINH-DƯỠNG
MAI CHÍNH TỔNG CỤC
cảo đông pháp Yên-thảo công-ty
HẠN RƯỢU VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ TỈ HÚT
Cuối phố hàng Gai số 83

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mới năm nay. Ông Domart từ trong coi lấy việc chế thuốc, vì thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận như ở thế mà hiệu bào-chế ấy nổi tiếng.

... ai muốn hỏi, gia, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Khuyên, song về sau chỉ vì thị Khuyên chửi bẫn, nên cực chẳng đã bẫn mới đâm c·o mấy nhát thì bấy giờ tên Tạo cũng vừa về tới nơi rồi tức khắc bế vợ lên xe đi nhà thương vừa đến nơi là chết. Tên Đức nghĩ sống cũng tù tội nên vào buồng của hai đứa kia mà tự lấy dao đâm cổ. Nhát dao cũng khá sâu mà mãi không chết thì Đức lại rút ra toan đâm nhát nữa vào bụng, nhưng bấy giờ có người nắm tay dằng lấy, nên còn ngập ngoài.

Lúc sở Mật-t·am được tin, tức khắc cho người lại biên khám, rồi cho đưa nốt cả tên Đức đi nhà thương. Còn t·ị Khuyên chết rồi thì tên Tạo xin xác mai táng, nhưng quan không cho, mãi sáng chủ nhật mới được đi chôn.

Say rượu. — Hồi 8 giờ tối thứ bảy ở phố Đầu-cầu có một chú cai linh-thủy ở pháo thuyền *Moqueuse* qua chén làm rầm rĩ cả đường và sinh sự với nhiều người. Linh ba-tui đi tuần thấy thế đã bắt giải nộp quan binh.

Ngã xuống sông — Hồi 8 giờ chiều thứ sáu, tên Ng-thị-Luân, 37 tuổi buôn gà, quán làng Ngọc-cục, tổng Ngọc-cục, phủ Xuân-trường tỉnh Nam định lại sở Cảm trình rằng đi tàu Poa-on có đứa ch·áu họ tên là Nhờ, 17 tuổi, ngã xuống sông đêm 26 rạng ngày 27.

HƯNG-YÊN

Cái kết-quả của trường Pháp-Việt. — Trong số các học-sinh đỗ bằng Sơ-học Pháp-Việt ở Nam-định về phần Hưng-yên được 17 cậu trúng tuyển trong số 65 người ứng thi.

So với năm ngoái thì học-sinh năm nay đỗ nhiều hơn. Đó cũng là nhờ được các ông thầy đã hết lòng chăm chút vậy.

Cái chết khả nghi. Ở làng Tuấn dị, dưỡng Hanoi đi Haiphong gần kilomètre 22 người ta tìm thấy một cái xác đàn ông, gần cổ có một vết thương hình như dao chém. Quan trên nghi cho là người ấy bị ám sát có xin sở mật-thám phái người về xét thì cho là bị sét đánh, chứ không phải ám sát.

Thuyên chuyển trong ngạch y-chính. Ông Lê-văn-Rị thầy thuốc ở Hà-đông đổi về dây thay ông Trương-đình-Trí xin từ chức, đã tới nơi. Ông Trần-văn-Lai ở Bắn-yên-nhân đổi tạm về Hưng-yên thì trưa hôm 28 juin lại về Bắn-yên-nhân.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thiếu chút vệ-sinh. — Theo độc bờ sông đối ngạn với chợ Đông-ba là một đám đất biển ở trước mặt tòa giấy của đền tập-binh tòa Khâm-sứ và nhà xe đề xe của tòa ấy.

— Biển đất ấy hàng ngày lắm người lên xuống và qua lại vì nơi ấy có cái bến đò lại là đường cái từ các miền hạ-bạn đến thành phố phải đo đó mà đi lại, mỗi khi có những chiếc thủy phi-cơ thì cũng đậu đó cả, vừa rồi chiếc máy bay của người Mỹ cũng đậu đó mấy hôm.

Nơi ấy đang lẽ là phải sạch sẽ lại phải nên có bến xây đá lát xem mới có cái vẻ trang-hoàng mà yếu phải cao ráo bằng thẳng, vì nó liền tiếp với khuôn đất hồn hoa trước phủ Khâm-sứ lại đối ngạn tới chợ Đông-ba. Thế mà ai ngờ nơi ấy thường đi ngang phải bưng mũi và trăm thứ dơ uế đều phóng ra ở đó cả. Vì rằng một đám cư tu có mấy trăm nóc nhà mà không có nơi phóng uế, lại nghiệt vì một p·ía sau thì bằng ngày có những người linh tập đứng canh không cho ai ra phóng uế, vì phía ấy có lắm nhà quan thì lại nhân-dân cư tụ đó phải dùng nơi bến ấy mà tự tiện, hóa cho nên xú uế đã vô cùng, khiến người đi qua lại phải bưng mũi mà chạy. Thật là một điều đã hại cho sự vệ-sinh mà lại khuyết-điểm mất cái vẻ trang-hoàng nơi thành phố.

Tưởng rằng lại bên bờ sông gần dưới bến ấy chừng vài mươi thước nên làm một cái nhà tiêu cho nhân-dân ở nơi ấy như cái nhà tiêu ở chợ Đông ba, con biển đất ấy nên sửa sang mấy bến cặp cho tề chỉnh mới hiệp cách vậy.

Hơn hai mươi người đánh một người. — Hồi một giờ rưỡi trưa ngày 25 juin tại đốc bến Ngư-cũ có một bọn linh tập khố-xanh hơn hai mươi người cầm dài lê vây đánh một người cai sở nhà máy đèn, mà người ấy tay không chỉ cầm lấy cái xe mà đỡ gạt rồi mãi sau dựt được cái dài thì nhờ đó mà thoát được thân.

Một hồi lâu đám đánh bậy nơi đó đã nghe lặng, lại nghe một người linh tập nữa bị người cai lục nãy đánh cho thì đã bị sở Cảm bắt cả hai, xét trong mình người cai ấy có cái dao nhíp là dao để dùng cắt dây điện, mà người linh tập lại khai rằng người cai ấy dùng cái dao ấy mà đâm chém. Còn người cai thì khai rằng sở dĩ mà sinh sự ẩu đả nhau là vì anh ta thấy năm người linh tập đánh đập hà hiếp hai vợ chồng bà lão kia. — Thấy chuyện bất bình ấy thì buông lời nghiêm chánh mà cản trở. Bọn kia đã chẳng biết lỗi mình lại trở trái mà đánh anh ta; nhưng anh này có sức mạnh lại có nghề võ, nên bọn kia định không nổi phải tháo lui rồi thêm đông bè bạn ra đánh phục thù, nên mới sinh ra tình tệ ấy.

Sự này hai bên lỗi phải chưa biết thế nào, nhưng nhiều nhiều người thì nói rằng cứ như sự hăng hái và dữ tợn của những người linh tập kia, mà nếu anh cai này không có cái xe đạp để đỡ gạt và không dựt được cái gậy để đỡ thân thì chiều hôm ấy quả bắt dịch chúng, e phải thiệt mạng; sự này quan trên còn đang xét.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Bán cọp — Nói đến chuyện bắn cọp, thì người ta tính không mấy ai dám đi tìm cọp mà bắn bao giờ. Nhưng cũng có khi bắn được đôi ba con ấy lại là bởi sự tình cờ hay là xuất ư bất đắc dĩ hoặc giả đã lập được thần-thế vững-vàng mười phần thì mới bắn mà thôi. Trong độ hai, ba năm nay nhiều nhà có súng lại dùng thứ đèn loe để ban đêm vào rừng soi những mang nai chồn thỏ mà bắn. Những nhà ấy nếu họ muốn bắn cọp để trừ hại mà bảo trù sự bình an cho bọn dân nghèo trong núi thì thiệt dễ vì trong khi họ đi bắn ban đêm thì thường tập cọp luôn. Nhưng họ có bắn đâu, họ cũng đồng một tư-tưởng với bọn sơn dân mà tin rằng cọp là sơn thần, những nghề làm ăn trong rừng trong núi, những sự may rủi họa phúc đều là do nơi ở thần cọp cả, cho nên nghề bắn của họ cũng là nhờ có thần cọp phù trì. Nghĩ cũng nực cười thay! Để biết dùng súng tây đèn lòe, đã từng thấy con cọp bể trông thấy đèn thì khiếp sợ, tai sừng sốt không liều là vật gì. Đã biết là cọp sợ đèn, thế mà người lại trở lại sơ cọp.

Bởi vậy mà nghề săn bắn của mình thiệt xem lấy đường can dảm không bằng người Au-châu vậy. Gian hùng cũng có người can-đảm, nhưng lại chỉ một số rất ít mà thôi.

Bấy lâu có ông B. H. dùng một cây đèn pha (phare) rất sáng đến đêm khuya thì vào rừng tìm đến những nơi hiểm hóc có tiếng để tìm cọp mà bắn. Bởi ông là người có can-đảm cho nên bấy lâu ông đã bại được nhiều con cọp hoặc bị thương, bị tật, hoặc chết cũng nhiều. Mới đây ông về bắn gần đèo Mũi-né bắn nhằm một con cọp khá lớn, tuy con cọp không chết ngay trong lúc bấy giờ, nhưng đã tìm thấy chỗ nó ngồi sau khi bị thương, toàn dấu máu chảy thấm sâu xuống đất đến 3, 4 tấc tây. Con cọp này có lẽ là con cọp to mà ở Đà-bạc người ta nói nó thường xuống bắt trâu ban ngày và theo mấy người cày cấy dưới ruộng mà rình.

Ông lão 101 tuổi. — Thuộc làng Diêm-trường, tổng Diêm-trường, huyện Phú-lộc, tỉnh Thừa thiên, có ông Viên-Bông hiện nay sống đã đến 101 tuổi, gia tình tuy là bần bạc, nhưng thân-thể vẫn được bình-an, nghe rằng làng sẽ chọn lên bá thọ lễ từ tuần Hoàng-thượng.

Mới đây có tin ở huyện Phong-điền có người thọ đến 120 tuổi đã có châu sâu đời lên 9 tuổi. Nay ở huyện Phú-lộc lại có người thọ đến 101 tuổi mà sức vóc còn mạnh, còn có thể sống thêm nữa. Ấy là tỉnh Thừa thiên mới tìm được hai người thọ.

(Xem trang thứ tư).

SAN-NHIÊN-ĐÀI

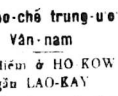
Tối thứ hai 30 Juin 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
BẠN MÌNH GẶP TIÊN
(Hát cheo)
Tích thứ hai :
ĐẠI NÁO KẺ LÀM QUỐC
(Trẻ con diễn tuồng)

Tối thứ ba 1er Juillet 1924
HOA TIÊN ĐỆ NHẤT

Cùng người quanh quẩn đâu ta,
Giai la chau mọ gái là con anh.
Nhân duyên chẳng hẹn mà thành,
Hoa tiên một tá để dành làm tin.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên-đài và nhà in Mac-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

MUA MÁU KEO KẺO !!!

Bác-hộc mới nhận được MÁU RẮT ANNAM, tiếng Saigon, tiếng Bắc, tiếng Nam, tiếng Bắc, hát thường, hát chèo, hát cải lương chạy hỏ chuyện và so-sánh rất hay và rõ rệt lắm.
Grand Arrivage Disques Annamites
CHANSON & Cie HANOI

Hiệu Bào-chế trung-ương
Vân-nam
Chi-điếm ở HO KOW
gần LAO-KAY
BÁN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC.
Giá bán phải chăng
Các tỉnh gửi mua cũng được
1643

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài này.

Ngày mồng 7 tháng năm, tiền-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Kiệt-các phụng tờ chiếu phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cấm MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Ngũ mỹ Tai-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thang-bưu nói :

— Đại-nhân vâng lệnh trên, tất phải như vậy, có việc chi mà lạ!

Thang-bưu đứng dậy đưa quan phủ *Kim-hoa* đi xem xét mấy chỗ. Khi đi đến *Công-thân-miếu* thì *Thang-bưu* liền nói :

— Xin mời đại-nhân vào xem.

Quan phủ *Kim-hoa* nói :

— Miếu này nguyên là của đức *Cao-tổ* hoàng-đế khởi lập. Đã có lệnh cấm, khi nào bản-chức dâng tự-tiện bước vào.

Quan phủ *Kim-hoa* chỉ đao xem xung quanh, lại trở vào nhà khách, gọi mối-bà mà bảo rằng :

— Cho mụ vào trong phòng thái-phu-nhân, xét qua xem có ai khách lạ không?

Mối-bà vâng lệnh vào xem, hồi lâu trở ra bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Không có người nào lạ cả!

Quan phủ *Kim-hoa* **cáo từ lui ra,** rồi lại lên kiệu đi sang nhà khác. *Thang-bưu* tiễn đến cửa ngoài. Lại nói chuyện *Nguyệt-anh* cùng *Lạc-hà* hai người cải đạng nam-trang đi về phía *Sơn-đông*, định tìm sang nhà cậu-phụ.

Từ khi xuống thuyền thẳng tới *Dương-châu*, qua sông *Hoàng-hà*, đi đến *Vương-gia doanh* thì cũng nhau lên bộ, lại thuê kiệu đi được mấy ngày nữa, qua một khu rừng rậm kia, bỗng thấy trong rừng bắn mũi tên ra, có một bọn lâu-la đón đường ngăn trở.

Vị đại-vương đầu đảng quát to lên rằng :

— Ai đi qua đó! Biết phép thì nộp tiền « Mãi lộ » đi!

Mấy tên kiện phu bảo nhau rằng :

— Chết nỗi! có kẻ cướp!

Chúng kinh hồn táng đởm, rồi ù-té bỏ chạy tất cả. Vị đại-vương ấy cả cười mà rằng :

— Được! Được rồi!

Nói xong, truyền cho bọn lâu-la đưa cả kiệu lên trên núi. *Nguyệt-anh* cùng *Lạc-hà* chẳng còn hồn vía nào. Khi đến trên núi. Vị đại-vương hắc Khi đến trên núi. Vị đại-vương hắc ghế đa bộ, ngồi trong đại-điện, truyền cho quân-sĩ giải vào. Bọn lâu-la đến bên kiệu, lôi *Nguyệt-anh* và *Lạc-hà* xuống, lấy thừng trói lại, rồi giải vào trước điện.

Hai người qui xuống đất mà bẩm rằng :

— Trăm lạy đại-vương! Xin đại-vương tha chết cho chúng tôi!

Vị đại-vương ấy là ai? tức là *Đồng-thiên-hùng ở Nghênh-phong-sơn* mà khi trước đã giết chết *Hoa-năng đô*! *Đồng-thiên hùng* tụ-họp bọn lâu-la chiếm giữ ở ngọn núi ấy hiện đã lâu ngày.

Phàm các khách thương đi qua, nếu ai không chịu dâng nộp tiền-tài thì tất phải ngay đầu tính mệnh. Từ trước c·i sau, giết chết không biết bao nhiêu người mà kể.

Đồng thiên-hùng trừng mắt nhìn thấy một chàng thư-sinh và một tên tiểu-đồng, mới quát to lên rằng :

— Hai gã kia đi qua *sơn-phận* ta, nên mau mau dâng nộp tiền-tài thì sẽ được toàn tính-mệnh!

Nàng *Nguyệt-anh* bẩm rằng :

— Trăm lạy đại-vương! Hai t·ỳ tỳ thờ chúng tôi đi tìm người thân-thuộc nhưng chẳng may không gặp, thật quả không có tiền tài chi cả, dám xin đại-vương mở lượng hải hà mà khoan-hồng cho.

Đồng thiên-hùng nghe nói, liền nổi giận mà rằng :

— Nếu không tiền-tài thì quân-sĩ đâu! Bay trói chúng nó lại, rồi mổ bụng lấy gan tim và buồng gan, để ta ngâm rượu uống!

Bọn lâu-la vâng lệnh dạ ran, tức khắc xúm lại lôi *Nguyệt-anh* và *Lạc-hà* đem ra *Bắc-bi-đình* để mổ. Hai người cùng thở dài một tiếng, rồi đành thân chịu chết mà thôi. Khi đến *Bắc-bi-đình*, bọn lâu-la lột áo của hai người ra.

Nguyệt-anh và *Lạc-hà* nghĩ thầm : Nếu biết trước như thế này thì chẳng thà đành chết ở nhà cho rồi. Hai người xiết bao hổ thẹn, liều nhắm mắt lại, mặc chúng muốn làm c·i thì làm.

Bọn lâu-la tháo giầy, trông thấy chân nhỏ, mới cười mà bảo nhau rằng :

— Ô-hay! Thế ra hai người con gái! Nếu ta giết chết, tất đại-vương lại quở phạt chúng ta!

Chúng lại vào bẩm với *Đồng-thiên-hùng* rằng :

— Dám bẩm đại-vương! Hai người vừa rồi, không phải con trai, lại là hai người con gái, vậy chúng tôi phải về đây bẩm-bạch.

Đồng-thiên-hùng nghe nói, mừng rỡ mà rằng :

Ta đây đang mong có một vị áp-trại p·u-nhân! Nếu vậy thì thật là duyên trời đưa lại!

Nói xong, truyền bọn lâu-la đưa hai nàng vào hậu-cung, giao cho cung-nữ trông coi, để đêm hôm nay ta sẽ làm lễ hoa-chúc. Bọn lâu-la vâng lệnh, tức k·ắc đến *Bắc-bi-đình*, cởi trói cho *Nguyệt-anh* và *Lạc-hà* rồi mới ngỏi đây.

Bọn lâu-la qui xuống bẩm rằng :

— Dám bẩm nương-nương! Xin mời nương-nương vào hậu-cung để chải gội trang điểm!

Nguyệt-anh và *Lạc-hà* nghe nói, đều kinh hồn táng đởm, chỉ cầu một chết là hơn. Bọn lâu-la cởi trói, đưa vào hậu-cung, đã có chín tên cung-nữ nghênh-tiếp.

Bọn lâu-la truyền bảo các cung-nữ rằng :

— Đức đại-vương giáng chỉ cho các người phải hầu hạ nương-nương chải gội trang điểm, để đêm hôm nay đại-vương làm lễ thành-thân.

Bọn cung-nữ thấy vậy, không dám chậm-trễ, phải mời *Nguyệt-anh* và *Lạc-hà* đi tắm. Hai người nghe nói, nét mặt tái mét, liền bảo các cung-nữ rằng :

— Các chị ơi! Xin các chị đã lòng thương mà cho hai người chúng tôi tự-tử, để giữ được toàn danh-tiết.

Bọn cung-nữ nói :

— Nương-nương nghĩ lầm! Đức đại-vương đây nghiêm khắc lại thường. Nếu nương-nương xảy có sự gì thì bọn chúng tôi đều phải chết cả. Chúng tôi đều là lương-gia nữ-tử xung quanh gần đây mà bị đức đại-vương bắt vào làm cung-nữ, thật là sống thừa chết dở, thân này thôi có ra gì.

Nguyệt-anh và *Lạc-hà* nghe nói, nức-nở khóc hoài. Lại nói chuyện *Đồng-thiên-hùng* truyền cho quân-sĩ mổ trâu giết lợn, để sửa tiệc mừng. Hồi lâu, bày tiệc linh-đình, *Đồng-thiên-hùng* ngồi trên, còn các tướng cử theo thứ-tự mà ngồi.

Vừa uống được mấy chén rượu thì bẩy bọn lâu-la đi tuần trở về báo rằng :

— Dám bẩm đại-vương! Hiện có mấy chục chiếc xe, đều chở các thứ hàng-hóa đi qua chân núi, vậy chúng tôi phải về đây bẩm-bạch.

Đồng-thiên-hùng nghe báo, mừng rỡ mà rằng :

— Hôm nay là ngày động-phòng hoa-chúc của ta, mà ở đâu lại có mấy chục xe hàng-hóa đưa đến, thế thì thật là « Song-hỉ ». Để ta thân hành ra mời được!

Nói xong, tức khắc mặc giáp lên ngựa, tay cầm một thanh đại-đao, đem quân xuống núi, quát to lên mà rằng :

— Ai đi qua đó? Mau mau nộp hết của-cải đi!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Vẹn Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)